

Tècnics del Centre Tecnològic proposen un model d'ordenació forestal pioner a Espanya

JAUME RIBÓ
Solsona

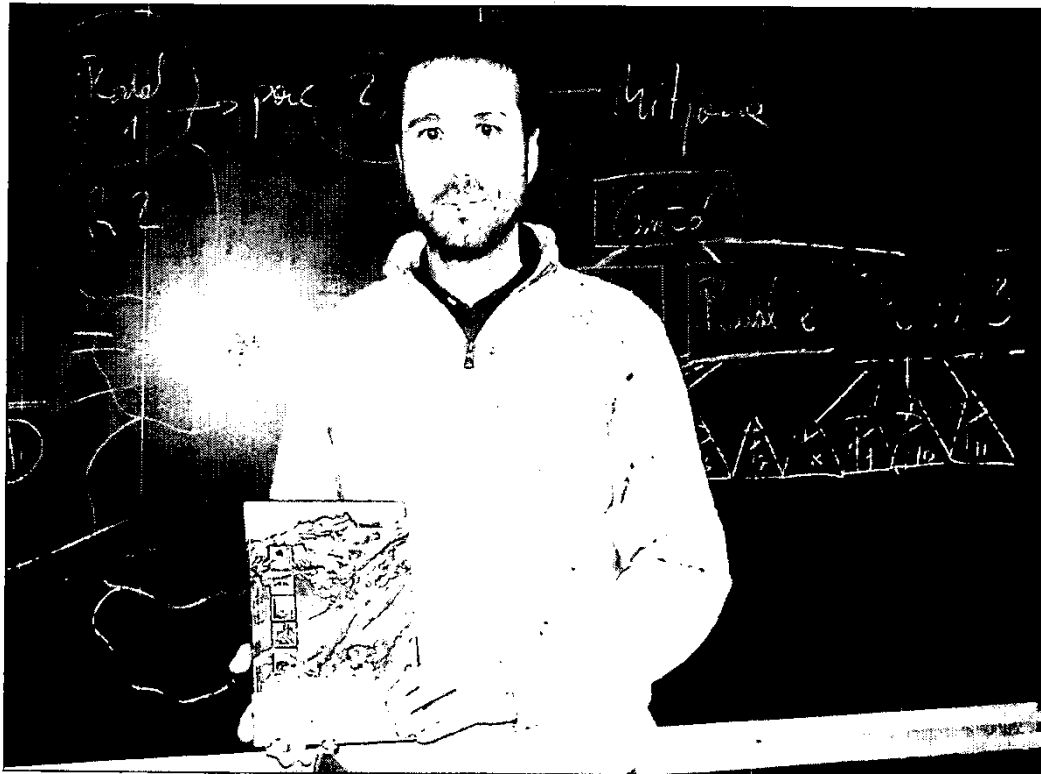
Tradicionalment, a Espanya els boscos s'han ordenat per trams, un sistema que creava unitats de gestió artificials, pensat per afavorir la producció de fusta, que no té en compte les característiques i les necessitats específiques de cada tipus de bosc. Tres investigadors del Centre Tecnològic Forestal de Catalunya (CTFC) acaben de presentar una proposta d'ordenació per rodals, pionera al nostre país, però utilitzada a Europa des de final del segle XIX. El nou model permet tractar de manera diferenciada cada taca o tipus de bosc, i respondre amb més garanties davant dels nous usos que la societat demana als espais forestals, allò que es coneix com les externalitats.

La proposta, fruit de 10 anys de treball en parcel·les pilot a la Cerdanya i al Montsec, es recull en el llibre «Manual de ordenación por rodales», de Pau Vericat Grau, Míriam Piqué Nicolau i José María González Molina. L'obra, editada amb el suport de la Fundació Territori i Paisatge de Caixa Catalunya i de la Fundación Biodiversidad del ministeri de Medi Ambient, s'ha presentat a Madrid i ha tingut una acollida entusiasta per part dels professionals.

Vericat, que treballa a l'àrea de Gestió Sostenible del CTFC, ha explicat que, a Espanya, més del 50 % de la superfície és forestal, el 32 % de la qual és arbrada. El bosc és «una infraestructura de país», i continuar funcionant amb els mètodes antics de planificació «no ens resol les noves demandes de la societat».

Vericat ha assenyalat que les unitats de gestió al bosc «no poden ser artificials» com les que s'utilitzaven fins ara, sinó que han de ser «les que marca el mapa». Amb l'ordenació per rodals, es divideix el terreny en unitats diferents, segons el tipus de bosc. Això permet «adaptar la gestió a les característiques i les potencialitats» de cadascun. Antigament, s'aplicava la mateixa recepta per a tipologies de bosc molt diferents. Ara, es proposa un tracta-

JAUME RIBÓ

Pau Vericat, un dels autors del llibre que recull la proposta de gestió del bosc a partir de rodals

ment diferenciats, cosa que permet «gestionar amb molta més qualitat i utilitzar silvicultures diferents en funció de cada tipus de bosc i, a més, en funció de la societat en conjunt», ja siguin boscos amb valors paisatgístics, de lleure, de preservació de la biodiversitat, de fixació del carboni o de regulació hidrològica. D'això

se'n diuen externalitats. Com que cada taca de bosc rep un tractament diferenciats, se'n pot treure el màxim d'externalitats. De la mateixa manera, cada rodal es gestiona estratègicament «perquè el sistema sigui el màxim d'estable de cara als incendis». Així, es poden fer determinades actuacions, com aclarides o feixes a les

valls, que són els punts en què els focs es propaguen més ràpidament, per frenar-ne l'expansió.

Vericat ha destacat que, per als propietaris, la gestió per rodals resulta molt més fàcil i menys costosa. A més, a llarg termini, «permet adaptar-se molt bé a les variacions d'estrès derivades del canvi climàtic». En aquest sentit, ha indicat que «quan identifiques cada tipus de bosc, ja veus què hi ha i què s'hi ha de fer». Els autors de la proposta han fet econòmics i «hem vist que surt fins i tot més rendible i més barat que altres instruments de planificació», perquè no s'aplica una gestió inadequada. Això sí, els beneficis, com en qualsevol actuació forestal, es perceben a llarg termini.

El llibre detalla i sistematitza les experiències acumulades des del 1997, quan l'enginyer José María González va començar a treballar per adaptar el mètode de gestió per rodals a Catalunya. S'adreça especialment als tècnics que s'encarreguen de gestió forestal, però els autors han fet un esforç per adaptar-lo a altres perfils professionals.

«Fins ara hem treballat amb mètodes del segle XIX»

Pau Vericat ha destacat que, tot i que a Europa «no hi ha discussió» i ja fa molts anys que s'aplica el sistema de gestió per rodals, «a Espanya hem treballat, fins ara, amb una relíquia, amb mètodes del segle XIX». Ho atribueix a la nostra tradició forestal i al fet de tenir una sola escola d'enginyeria, a Madrid. El seu és el primer llibre de l'estat espanyol que explica com utilitzar aquest sistema, i que «trenca una dinàmica que no ens portava enlloc». Ca-

talunya i Navarra han estat pioneres en la implantació a Espanya del nou model, que neix el 1887, de la mà de l'enginyer forestal alemany Friederich Judeich. De tota manera, Vericat ha reconegut que «la gestió que van fer els nostres avantpassats, des de fa 150 anys, protegint les muntanyes, declarant-les d'utilitat pública, ordenant-les, tot i que amb sistemes arcaics, ens ha portat a tenir, actualment, molts més boscos i molt millors».